

W jaki sposób zabezpieczyć prawa młodszych pokoleń i złagodzić skutki strukturalnego starzenia się społeczeństwa? Dziś, 28 października 2026 roku, podczas Forum Krynica 2026, Instytut Sobieskiego wraz z Klubem Jagiellońskim zaprezentowały najnowszy raport pt. „Głosowanie rodzinne. Jak chronić młodych przed «dyktaturą» seniorów”. Publikacja autorstwa Michała Kota, Bartosza Marczuka, Tomasza Synowca i Piotra Trudnowskiego stawia odważne pytania o ewolucję systemu wyborczego w XXI wieku.

Wyzwanie dla „srebrnej demokracji”

Polska – podobnie jak większość państw rozwiniętych – zmaga się z długofalowym i nieodwracalnym spadkiem dzietności (w 2025 r. wskaźnik TFR utrzymał się na poziomie 1,07). Równolegle wydłuża się średnia długość życia. Z prognoz GUS wynika, że w 2060 r. osoby po 60. roku życia mogą stanowić **aż 45,5% uprawnionych do głosowania**.

W tak ukształtowanym krajobrazie politycznym naturalną tendencją partii i polityków staje się skupianie wyłącznie na preferencjach najstarszego elektoratu. Autorzy raportu ostrzegają, że bez korekty systemowej interesy rodzin z dziećmi, edukacja czy długofalowe inwestycje rozwojowe będą marginalizowane na rzecz bieżącej konsumpcji.

Na czym polega głosowanie rodzinne?

Publikacja analizuje koncepcję tzw. głosowania Demeny’ego (*Demeny voting*). Propozycja zakłada przyznanie nieletnim dzieciom reprezentacji elektoratowej wykonywanej przez rodziców – każdy z opiekunów otrzymywałby dodatkowe „pół głosu” za każde dziecko do ukończenia przez nie 18. roku życia.

Eksperti podkreślają, że rozwiązanie to nie jest magicznym panaceum zdolnym samodzielnie odwrócić kryzys demograficzny. Stanowi ono jednak kluczowy, stabilizujący element ustrojowy – ewolucyjny bezpiecznik, który sprawi, że głos rodzin z dziećmi stanie się trudny do zignorowania w parlamencie.

Międzynarodowe korzenie debaty

W raporcie wykazano, że koncepcja ta nie jest egzotycznym eksperymentem, lecz stałym elementem poważnych debat konstytucyjnych w Europie i na świecie:

- **Zielona Księga Rady Europy (2004 r.):** W opublikowanym na zlecenie sekretarza generalnego dokumencie *Przyszłość demokracji w Europie* koncepcja ta („powszechne obywatelstwo”) została zaproponowana jako **pierwsza z 28 rekomendacji** dotyczących demokratyzacji.
- **Niemcy:** Projekt ten dwukrotnie (w 2003 i 2008 r.) trafił pod obrady Bundestagu z poparciem posłów różnych ugrupowań oraz wybitnych autorytetów prawnych, w tym byłych prezesów Federalnego Trybunału Konstytucyjnego.
- **Francja:** Kraj ten był najbliższy wdrożenia głosowania rodzinnego w latach 20. XX wieku (gdzie Zgromadzenie Narodowe m.in. w 1923 r. przyjęło projekt łączący je z prawami wyborczymi kobiet).
- **Japonia i Węgry:** Debaty nad modelami wzorowanymi na koncepcji Demeny’ego prowadzone były m.in. z udziałem samego autora oraz w ramach prac konstytucyjnych.

Horyzont wdrożeniowy: Od debaty po pilotaż

Autorzy proponują rozpisany na ponad dekadę, bezpieczny horyzont zmian:

1. **Debata i Zielona Księga (2026-2028):** Szerokie konsultacje eksperckie i społeczne.
2. **Referendum i Pilotaż (2029-2034):** Przeprowadzenie referendum oraz testowe wdrożenie m.in. w wyborach europejskich w 2034 roku.
3. **Nowelizacja Konstytucji i pełne wdrożenie (2035-2039):** Ewentualne wprowadzenie systemu przed rokiem 2039, poprzedzone panelami obywatelskimi.

O autorach:

- **Michał Kot** – Ekspert Instytutu Sobieskiego
- **Bartosz Marczuk** – Członek Zarządu Instytutu Sobieskiego, były wiceminister rodziny, pracy i polityki społecznej
- **Tomasz Synowiec** – Ekspert Klubu Jagiellońskiego
- **Piotr Trudnowski** – Ekspert i członek Rady Programowej Klubu Jagiellońskiego

Partnerem raportu jest Klub Jagielloński

Klub Jagielloński

Klub Jagielloński to niepartyjne, chadeckie środowisko polityczne, które szuka rozwiązań ustrojowych, gospodarczych i społecznych służących integralnemu rozwojowi człowieka.

[X 2026 – Głosowanie rodzinne](#)**Pobierz**